

DOCUMENT DE POZIȚIE

București, 25 iulie 2018

Draftul Planului Național de Acțiune 2018-2020

Parteneriatul pentru o Guvernare Deschisă

Având în vedere procesul de consultare demarat de Guvernul României cu privire la Planul Național de Acțiune (PNA) 2018-2020 în cadrul Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă, Funky Citizens, asociația neguvernamentală, vă transmite o serie de observații cu privire la draftul publicat pe website-ul oficial.

Având în vedere expertiza organizației și proiectele prin intermediul cărora am interacționat cu administrația publică din România, principalele noastre observații au legătură cu un domeniu de maxim interes pentru cetățeanul plătitor de taxe – gestionarea banilor publici. România a înregistrat progrese impresionante în ceea ce ține de transparența cheltuirii banilor publici, fapt remarcat inclusiv de organizația noastră, în evaluarea realizată ca parteneri ai International Budget Partnership, în [Open Budget Index](#). Sunt însă elemente care pot fi îmbunătățite în această zonă și elemente la care stăm extrem de prost, precum participarea cetățenilor la procesele decizionale.

Recomandările noastre sunt structurate pe două dintre capitolele prioritare din PNA 2018-2020: transparență (seturi de date deschise); participare (mecanisme de consultare a cetățenilor și mediului de afaceri).

1. Transparență – seturi de date deschise

În această privință, detaliem sau adăugăm seturi de date pe care le considerăm esențiale pentru a îndeplini criteriile minimale ce stau la baza OGP sau elemente de îmbunătățire a propunerilor deja făcute:

Titlu	Instituție	Interval de actualizare	Observații
Bugetele instituțiilor publice	Ministerul Finanțelor Publice	lunar	În prezent, portalul www.transparenta-bugetara.gov.ro prezintă deja date privind bugetul aprobat al instituțiilor publice. Cu toate acestea, spre deosebire de datele disponibile privind execuția bugetară, acestea sunt accesibile doar în format .pdf. O variantă .xml/.xlsx ar trebui să fie disponibilă.
Execuțiile bugetare lunare ale	Ministerul Finanțelor Publice (MFP)	lunar	În prezent, portalul www.transparenta-bugetara.gov.ro prezintă deja date privind execuțiile bugetare ale majorității instituțiilor publice din România. Efortul este salutar, însă există și bariere împotriva utilizării acestor date – de exemplu,

instituțiilor publice			datele nu pot fi accesate în serii ce pot fi descărcate în întregime sau necesitatea introducerii codurilor de tip CAPTCHA fac dificilă accesarea acestora. Propunem publicarea periodică a acestor date (data dump) cel puțin o dată pe lună pe portalul data.gov.ro.
Date privind contractele de achiziții publice	ANAP/ AADR	lunar	În prezent, datele sunt publicate trimestrial/ semestrial pe data.gov.ro. Având în vedere importanța domeniului, considerăm necesară o actualizare mai frecventă a acestor seturi de date precum și o îmbunătățire a calității acestora.
Date privind proiectele și contractele de achiziții din fonduri europene	Ministerul Fondurilor Europene (MFE)	trimestrial	Deși Ministerul Fondurilor Europene a oferit un bun exemplu de transparență în acest domeniu la finalul anului 2016, publicând date complete privind proiectele derulate din fonduri europene, în acest domeniu există regrese semnificative, atât în ceea ce privește comprehensivitatea datelor publicate, cât și perioada de publicare. Propunem publicarea unor seturi de date complete, trimestrial: stadiul proiectelor contractate (export din SMIS cu date tehnico-economice pentru fiecare proiect), lista contractelor de achiziții pentru fiecare proiect, stadiul rambursărilor pentru fiecare proiect.
Date privind finanțele publice locale	Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice (MDRAP)	lunar	În prezent, Direcția pentru Politici Fiscale și Bugetare Locale publică date anuale privind execuția bugetară centralizată și sumele pentru echilibrarea bugetelor locale la nivelul UAT. Datele sunt însă publicate târziu și sunt nedetaliat, iar o situație mai detaliată și o publicare cu o frecvență crescută ar contribui nu doar la o mai mare transparență, ci și la o mai bună disciplină fiscală.
Date privind programele de dezvoltare locală	MDRAP	lunar	În prezent, există actualizări lunare privind stadiul contractării în cadrul PNDL, însă nu există informații suplimentare cu privire la obiectivele acestor proiecte ori la stadiul execuției și rambursării pe fiecare dintre acestea. Propunem suplimentarea datelor publicate cu informații aferente contractelor semnate (inclusiv a anexelor acestora) și stadiului implementării acestora.
Date privind finanțarea sistemului sanitar	Ministerul Sănătății	lunar	În prezent, Ministerul Sănătății publică lunar pe www.monitorizarecheltuieli.ms.ro o serie de date privind gestionarea finanțelor din spitalele publice. Efortul este salutar, însă există și bariere împotriva utilizării acestor date – de exemplu, datele nu pot fi accesate în serii ce pot fi descărcate în întregime. Propunem publicarea periodică a acestor date (data dump) cel puțin o dată pe lună pe portalul data.gov.ro.

2. Participare (mecanisme de consultare a cetățenilor și mediului de afaceri)

Salutăm prezența angajamentului referitor la bugetele pentru cetățeni și ne arătăm deschiderea pentru a susține acest efort, inclusiv prin referințe la bunele practici din comunitatea International Budget Partnership.

Cu toate acestea, considerăm că, adițional acestui obiectiv, există două elemente de participare care nu se (mai regălesc) în angajamentele României și pentru care eforturile nu sunt doar necesare, ci și esențiale din perspectiva existenței unui angajament real pentru încurajarea participării și consultării:

- **Dezbaterea bugetelor publice cu prilejul adoptării și rectificării acestora** – deși legislația din domeniu (Legea 500/2002, Legea 52/2003, Legea 273/2006) oferă un cadru cvasi-obligatoriu pentru dezbaterea propunerilor bugetare, practica arată absența sau practica neunitară în acest domeniu la nivel național și locale. Ministerul Finanțelor Publice are un rol esențial în acest sens, atât din perspectiva rolului său în prezentarea unei propuneri de buget, cât și din perspectiva rolului său metodologic pentru bugetele locale. Considerăm că angajamentele României în privința Parteneriatului pentru o Guvernare Deschisă trebuie să cuprindă ca obiective în ceea ce privește transparența: 1. Dezbaterea propunerii privind bugetul de stat înainte de transmiterea către Parlament; 2. Îndrumarea autorităților locale cu privire la implementarea cerințelor legale privind dezbaterea propunerilor de bugete înainte de adoptarea acestora.
- **Contractele publice deschise/ open contracting** – din păcate, deși acum câțiva ani acest angajament exista în PNA; pare că obiectivul de a avea achiziții publice mai deschise a fost abandonat undeva pe drum. Considerăm că, dacă țări precum Ucraina au reușit să devină lideri globali în acest domeniu, România nu își permite să evite total această ambiție de a avea un sistem de achiziții publice nu doar transparent, ci și participativ. Pentru că pașii în acest domeniu au fost minimali, vă rugăm să găsiți aceleași propuneri transmise către dvs. în 2014 aici privind contractele publice deschise: <https://www.funky.org/contractele-publice-trebuie-deschise/>.

Vă stăm la dispoziție pentru detalii cu privire la aceste propuneri și vă asigurăm că, deși pare că acest domeniu a fost pus pe pauză în ultimul an, încă mai există speranța și elementele de construcție necesare pentru a asigura un dialog necesar despre deschiderea guvernării în România.

Contact: Elena Calistru, elena@funky.org